

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Humanitar Kolleci

Təsdiq edirəm:
Tədris işləri üzrə direktor müavini:

" ____ " " _____ " 2020-cu il

Fənn sillabusu

İxtisas: Mühasibat Uçotu

Şöbə: Pedaqoji

Fənn Birləşmə komissiyası: İqtisadiyyat və İdarəetmə

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Sahələrin mühasibat uçotu. (Proqram : “ Mühasibat uçotu və audit” Bakı – 2006. Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin 25 sentyabr 2006 – ci il tarixli əmri ilə iqtisadi ixtisaslar üzrə təhsil alan ali və orta ixtisas tədris müəssisələrinin tələbləri üçün dərslik kimi təsdiq edilmişdir)

Kodu: İPF – B10

Tədris ili: , (2019-2020 tədris ili) Semestr: payız

Tədris yükü: cəmi: 20 , Auditoriya saatı - (10 saat müəhazirə, 10 saat seminar)

Tədris forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 5

Auditoriya N:

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Nuranə Kərimova

Məsləhət günləri və saati: I-II gün saat 16⁰⁰ 17

E-mail ünvanı: Nurana@gmail.com

FBK-nın ünvanı: Lənkəran ş. Ş.Axundov 31

III.Tövsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər

Əsas:

1. “ Mühasibat uçotu və audit” dərslik.
2. Azərbaycan Respublikasının “ Mühasibat uçotu haqqında “ Qanunu

Əlavə:

İnternet resursları

VI. Fənn təsviri:

“ Sahələrin mühasibat uçotu” təşkilatın mövcud informasiya sisteminin əsas hissəsi kimi bazar şəraitində təşkilatın fəaliyyətinin daxili iradə edilməsinin xüsusi sahəsidir.Bu fənni öyrənən hər bir kəs idarəetmə uçotunun mənfəətin əldə edilməsi , əmtəə və xidmətlərin bazarda məqsədlərinə

nail olmağa yönəldilən təşkilatın sahibkarlıq fəaliyyətinin idarəedilməsi mexanizmi kimi təsəvvür etməyi bacarmalıdır.

V. Fənnin məqsədi:

“ Sahələrin mühasibat uçotu” fənni bazar iqtisadiyyatı şəraitində keçirilən iqtisadi islahatlar və müəssələrin təsərrüfat maliyyə fəaliyyətinin faydalı etibarlı idarə olunmasının icrası ilə əlaqədar olaraq geniş məzmununda öyrənir.

VI. Davamiyyətə verilən tələblər:

Dərstdə davamiyyətə görə verilən maksimum bal 10 baldır. Balın miqdarı əsasən: tələbə semestr ərzində fənn üzrə bütün dərslərdə iştirak etdiyi halda ona 10 bal verilir; semestr ərzində fənnin tədrisinə ayrılan saatların hər buraxılan 10%- nə 1 bal çıxılır; Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı (25%-dən çox) olduğu halda tələbə həmin fənnə imtahana buraxılmır və onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır və sonradan onun haqqında müvafiq qərar qəbul edilir.

VII. Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 10 bal sərbəst işlərin tərtib olunmasına görə, 10 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 20 bal kollektivlərə görə, 10 bal dərslərə davamiyyətinə görə.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açar bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

- 91-100 bal- əla (A)
- 81-90 bal-çox yaxşı (B)
- 71-80 bal- yaxşı (C)
- 61-70 bal- kafi (D)
- 51-60 bal –qənaətbəxş (E)

51-baldan aşağı- qeyri-kafi (F)

Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Kollecın daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

VIII. Təqvim mövzu planı: Mühazirə: 10 saat , seminar 10 saat Cəmi:20 saat

N	Keçirilən <u>mühazirə, seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu</u>	Saat Tarix		
		müh	sem	
	Mühazirə mövzuları			
1.	<p>Mövzu № 1. Fondların uçotu. Məqsədli maliyyələşmələrin uçotu.Maliyyə qoyuluşları.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Müəssisənin özünə məxsus kapitalı haqqında anlayış və onun formalaşması 2. Nizamnamə kapitalının uçotu. 3. Məqsədli maliyyələşmələr və onun mahiyyəti 4. Məqsədli maliyyələşmələrin uçotu 5. Maliyyə qoyuluşları və onun mahiyyəti 	2	2	
2.	<p>Mövzu № 2. Maliyyə nəticələri və onun tərkibi. Mənfəətin bölüşdürülməsinin uçotu. Vergiyə cəlb olunma əməliyyatları,Vergi növlərinin uçotu</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Maliyyə nəticələri və onun tərkibi 2. Mənfəətin bölüşdürülməsinin istifadəsinin uçotu 3. Azərbaycan Respublikasında vergi sistemi 4. Fiziki şəxslərdən gəlir vergisi, Mənfəət vergisi,Əlavə dəyər vergisi,Əmlak və Aksiz vergisinin uçotu. 	2	2	
3.	<p>Mövzu № 3. Mühasibat (maliyyə) hesabatı. Mühasibat (maliyyə) hesabatına əlavə olunmuş hesabat formaları.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mühasibat (maliyyə) hesabatı haqqında anlayış və onun tərkibi və vəzifələri. 2. İllik mühasibat(maliyyə) hesabatına əlavə izahatlı arayış. 	2	2	
4.	<p>Mövzu № 4. Xarici ölkələrin uçot sistemi. Mühasibat uçotunun konsepsual əsasları.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Xarici ölkələrin uçot sistemi 2. Uçot sisteminin modeli 3. Mühasibat uçotunun konsepsiyasının mövcudluğu 4. Beynəlxalq uçot standartlarının konsepsiyası 	2	2	
5.	<p>Mövzu № 5. Mühasibat uçotunun milli və Beynəlxalq sistemi. Maliyyə hesabatı Beynəlxalq standartlar komitəsinin quruluşu və vəzifələri. Xarici ölkələrdə mühasib peşəsi.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mühasibat uçotu və hesabatının Milli sisteminin əsas göstəriciləri. 2. Beynəlxalq Standartları Komitəsinin əsas təşkili quruluşu 3. Beynəlxalq Standartları Komitəsinin əsas vəzifəsi 4. Mühasibat peşəsi anlayışı və onun uçot sistemində yeri. 5. Xarici ölkələrdə mühasibat uçotu peşəkarlarının hazırlanması. 	2	2	

	Cəmi 20 :	10	10	

XI . Sərbəst işin mövzuları

1.	1. Pul vəsaitlərinin uçotu. 2.Hesablaşma əməliyyatları uçotunun vəzifələri.
2.	1.Kassa əməliyyatlarının uçotu. 2.Material uçotunun mahiyyəti.
3.	1. Hesablaşma hesabının uçotu. 2. Ödəmə sənədləri və onların mahiyyəti.
4.	1.Köməkçi materiallar haqqında. 2. Materialların daxil olması üzrə ilkin sənədlər.
5.	1. “ Materiallar ehtiyatı” hesabı və onun subhesabları. 2. Kassa əməliyyatlarının inventallaşdırılması.
6.	1. Mədaxil və məxaric kassa orderləri. 2.İstehsal ehtiyatları və onların qiymətləndirilməsi.
7.	1. İstehsal ehtiyatlarının uçotu. 2. Kassada pul vəsaitinin hərəkətinin mühasibat uçotunda əks etdirilməsi.
8.	1. Kassada pul vəsaitinin qalığının mühasibat uçotunda əks etdirilməsi. 2. Azqiymətli və tezköhnələn əşyaların anbardan istifadəyə verilməsi.
9.	1. Əsas vəsaitlərin qiymətləndirilməsi. 2.İstehsal ehtiyatlarının hərəkətinin sənədləşdirilməsi.
10.	1.Qeyri – maddi aktivlərin köhnəlməsinin uçotu. 2. Azqiymətli və tezköhnələn əşyaların köhnəlməsinin uçotu.
11.	1.Azqiymətli və tez köhnələn əşyaların uçotu. 2. Əmək haqqı və onunla əlaqədar hesablaşmaların uçotu.
12.	1. Əsas vəsaitlərin mahiyyəti və təsnifatı. 2. İstehsal xərclərinin təsnifatı.
13.	1. Əmək haqqından tutulmalar haqqında. 2. Əsas vəsaitlərin daxil olmasının uçotu.
14.	1. Əməyin ödənilməsi sistemi. 2. Materialların istehsal prosesində rolu.
15.	1. Bank kreditləri və onların uçotu. 2. Hesablaşma hesabının açılma qaydası.
16.	1. Təsarrufat uçotunun vəzifələri. 2. Azərbaycan Respublikasının Qanunvericiliyində mühsibat uçotunun tənzimlənməsi.

X.İmtahan sualları:

1.	Fondların uçotu mahiyyəti.
2.	Nizamnamə kapitalının uçotu.
3.	Müəssənin təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində Nizamnamə kapitalının artması ilə əlaqədar olaraq yazılış.
4.	Nizamnamə kapitalının azaldılması halları
5.	Uzunmüddətli maliyyə qoyuluşları və onları sübhesabları.
6.	Qısamüddətli maliyyə qoyuluşları və onların subhesabları.
7.	“ Mənfəət və zərər” hesabının müəssənin maliyyə- təsərrüfat fəaliyyətində əmələ gələn mənbələr.
8.	“ Mənfəət və zərər” hesabının yazılışları haqqında
9.	“ Mənfəət və zərər” hesabında əks olunan əməliyyatlar.
10.	Mənfəətin bölüşdürülməsi haqqında.
11.	Mənfəətin istifadəsinin uçotu.
12.	Müəssə mənfəətinin mənbələri istifadəsi göstəriciləri
13.	Azərbaycan Respublikasının Vergi sistemində qanunvericilikdə əhatə olunan prinsiplər.
14.	Azərbaycan Respublikasında ödənilən vergilər.
15.	Azərbaycan Respublikasında ödənilən dövlət vergiləri.
16.	Fiziki şəxslərdən gəlir vergisi üzrə hesablaşmalar uçotu.
17.	Mənfəətin vergisinin uçotu.
18.	Mənfəətə vergisindən azad olunanlar.
19.	Əlavə dəyər vergisi hesablaşmaların uçotu.
20.	Azərbaycan respublikasının əlavə dəyər vergisinin ödəyiciləri
21.	Aksiz vergisinin uçotu.
22.	Aksiz vergisindən azad olunanlar.
23.	Əmlak vergisi və onun uçotu.
24.	Mühasibat (maliyyə) hesabatı haqqında anlayış.
25.	Bazar iqtisadiyyatı şəraitində mühasibat (maliyyə) hesabatı qarşısında duran vəzifələri.
26.	Mühasibat (maliyyə) hesabatının tərkibinə daxil olan hesabat formaları.
27.	Mühasibat balansı tərtib olunarkən həyata keçirilən prinsiplər
28.	Balansın aktivinin bölmələri haqqında.
29.	Balansın passivinin bölmələri haqqında.
30.	İllik mühasibat (maliyyə) hesabatı haqqında.
31.	İzahatlı arayış haqqında
32.	İzahatlı arayışın formaları.
33.	Müəssisənin ləğvi ilə bağlı əməliyyatların uçotu.
34.	Mühasibat (maliyyə) hesabatından istifadə edənlərin qruplara ayrılması.
35.	Xarici ölkələrdə mühasibat uçotu haqqında.
36.	Dünya ölkələrində mühasibat hesabatı beynəlxalq sisteminin tətbiq edilməsində tələb olunan şərtlər.
37.	Dünya mühasibat uçotunun hüququ tənzimlənməsinin formaları
38.	Beynəlxalq mühasiblər federasiyasının qarşısında qoyulmuş vəzifələrin yerinə yetirilməsi
39.	Müəyyən olunmuş uçot sistemi modeli
40.	Konsepsiya anlayışının mahiyyəti.
41.	Konsepsiyanın növləri.

42.	“Təlimat” adında konsepsiyanın tərtibi haqqında
43.	Beynəlxalq uçot standartlarının konsepsiyasının vəzifələri
44.	Əsas konsepsiyasının formaları
45.	Mühasibat uçotu və hesabatının milli sisteminin əsas göstəriciləri
46.	Ayrı – ayrı ölkələrdə mühasibat uçotu sisteminin təşkili prinsipləri
47.	ABŞ –da mühasibat uçotunun əsas konsepsiyası
48.	ABŞ – ın maliyyə hesabatına daxil olan formalar.
49.	Böyük Britanyada mühasibat uçotunun sistemi.
50.	Beynəlxalq Standartlar Komitəsinin əsas təşkilatı quruluşu
51.	Beynəlxalq Standartlar Komitəsində müəyyən olunmuş icra aparatı
52.	Mühasib peşə anlayışı və onun uçot sistemində yeri.
53.	Xarici ölkələrdə mühasibat uçotu peşəkarlarının hazırlanması.
54.	Mühasibat uçotunun idarə olunması ilə əlaqədar müəssisələrdə müəyyən olunan vəzifələr.
55.	Mühasib peşəsinin etik qaydaları haqqında.

XI. Fənn üzrə tələbələr , tapşırıqlar :

Fənn tədrisinin sonunda tələbələr “Sahələrin mühasibat uçotu” kursundan müəyyən bikiyə malik olmalı o cümlədən fənn haqqında fikirlərini əsaslandırmağı bacarmalıdırlar.

“ Sahələrin mühasibat uçotu” fənninin tədrisi zamanı tələbələrə mühasibat uçotunun müxtəlif bölmələrinin və praktik tətbiqini öyrədilməsi, fənn üzrə qoyulan əsas tələblərdən biridir.

“ Sahələrin mühasibat uçotu” fənninin tədrisi zamanı qoyulan tələblər aşağıdakı kimidi:

- Mühazirə mətninin hazırlanması
- Test tapşırıqları
- Referat işləri
- İmtahan sualları
- Fərdi tapşırıqlar

Öyrənən tanıs olur:

- Sahələrin mühasibat uçotunun yaradılması və inkişafının məqsədi, vəzifəsi və əsas funksiyaları
- İstiqraz və rəqəblərinin uçotu
- Müəssisənin özünə məxsus kapitalı haqqında
- Maliyyə qoyuluşlarının mahiyyəti
- Maliyyə nəticələri, onun tərkibi
- Mənfəətin bölüşdürülməsi haqqında

XII. Tələbərin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

“ Sahələrin mühasibat uçotu “ fənninin sillabusu “ Mühasibat uçotu” ixtisasının tədris planı və “ Sahələrin mühasibat uçotu” fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus “ İqtisadiyyat və idarəetmə “ FBK – da müzakirə edilərək, təsdiq edilmişdir (13 sentyabr 2019 cu il , protokol № 1).

Fənn müəllimi:

N.Kərimova

FBK:

Q. Şükürova